

Finanspolicy för Katrineholms kommun

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av kommunfullmäktige 2022-10-15 § 220

Senast ändrad av kommunfullmäktige

2015-04-20, § 132

2020-11-16, § 122

2024-12-16, § 240

Förlängd giltighetstid beslutad av kommunstyrelsen

2024-02-28, § 38

Giltighet

Gäller från och med 2025-01-01

Gäller till och med 2027-12-31

Förvaltarskap¹

Inom kommunstyrelsens ansvarsområde, kommunledningsförvaltningen (ekonomichefen)

Kategori

- Anvisningsdokument

Uppföljning

När: En översyn av finanspolicyn ska genomföras kontinuerligt och minst en gång per mandatperiod.

¹ Förvaltarskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Dokumentinformation	2
Innehåll	3
Finanspolicy för Katrineholms kommun	4
1 Inledning	4
2 Organisation och ansvarsfördelning	5
3 Etik och hållbarhet	6
4 Borgen.....	6
5 Upplåning.....	7
6 Kapitalförvaltning.....	9
7 Placering av medel tillhörande stiftelser som förvaltas av kommunen.....	11
8 Rapportering.....	12
9 Övergångsregler.....	12

Finanspolicy för Katrineholms kommun

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommuner förvalta sina medel på ett sådant sätt att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Vidare anger kommunallagen att kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för medelsförvaltningen. I reglementet för kommunstyrelsen finns ytterligare regler för styrelsens verksamhet och beslutanderätt där det framgår att kommunstyrelsen ska ha hand om kommunens medelsförvaltning.

I enlighet med gällande lagstiftning och med syfte att tydliggöra uppdraget gällande finansverksamheten har Katrineholms kommun upprättat denna finanspolicy.

1.2 Syfte med finanspolicyn

Finanspolicyn syftar till att övergripande ange målsättningar, begränsning av olika finansiella risker, organisation och ansvarsfördelning samt förutsättningar för finansverksamheten. Med finansverksamhet avses likviditetsförvaltning och finansiering.

Syftet med denna finanspolicy är att:

- Fastställa finansverksamhetens mål
- Fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten ska organiseras
- Fastställa ramar och riktlinjer för begränsningar av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten
- Fastställa ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning av finansverksamheten

1.3 Omfattning

Finanspolicyn omfattar den verksamhet som bedrivs inom Katrineholms kommun och i tillämpliga delar kommunens bolag och innehåller upplåning, kapitalförvaltning, leasing samt borgen.

1.4 Övergripande mål för finansverksamheten

De övergripande målen för finansverksamheten är:

- säkerställa betalningsförmågan och trygga tillgången till kapital både på kort och lång sikt, samt tillgodose behovet av finansiering av investeringar
- att inom ramen för denna policy minimera de finansiella riskerna och samtidigt uppnå bästa möjliga finansiella netto
- genom god likviditetsplanering optimera de finansiella flödena samt hantera upplåning, refinansiering och kortsiktiga placeringar på ett marknadsmässigt sätt beaktande av en god intern kontroll samt ett lågt risktagande.

2 Organisation och ansvarsfördelning

2.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är ansvarig för att:

- säkerställa att finansverksamheten bedrivs i överensstämmelse med kommunallagen
- fastställa finanspolicy
- som en del av kommunens budgetbeslut årligen besluta om:
 - o en maximal ram för kommunens låneskuld för kommande budgetår
 - o en maximal ram för de kommunala bolagens låneskuld för kommande år
 - o nivån på borgensavgifterna

2.3 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens medelsförvaltning och verkställer kommunfullmäktiges beslut samt för att:

- den av kommunfullmäktige beslutade finanspolicyn efterlevs
- fastställa delegationsordning för kommunen samt vilka personer som har rätt att underteckna finansiella avtal
- besluta om tillfälliga och mindre omfattande avsteg från finanspolicyn om särskilda skäl föreligger. Eventuella avsteg ska rapporteras vid nästa rapporteringstillfälle till kommunfullmäktige.
- vid behov lämna förslag till kommunfullmäktige om revideringar av finanspolicyn

2.4 Ekonomi- och upphandlingsavdelningen

Ekonomi- och upphandlingsavdelningen ansvarar under kommunstyrelsen för genomförandet av den finansiella verksamheten på de sätt och inom de ramar som kommunstyrelsen beslutar. Delegationsordningen styr vilka befogenheter som gäller.

Kommunens ekonomi- och upphandlingsavdelning ansvarar för att:

- ha det övergripande ansvaret för kommunens finansiella verksamhet såsom upplåning inom ram, utlåning, likviditetshantering, placeringar, borgens- och ansvarsförbindelser
- leda ekonomiprocessen och se till att systemstöd, rutiner och kompetens finns så att de finansiella riktlinjerna kan följas
- genomföra upphandling av finansiella tjänster och ta fram finansiella avtal
- genom kontinuerlig och aktiv medelshantering åstadkomma lägre finansieringskostnader och skapa avkastning på eventuell överskottslikviditet
- lämna finansiell rapportering till kommunstyrelsen om den finansiella utvecklingen och ställning, om fattade finansiella beslut grundade på delegation samt i övrigt hos styrelsen initiera frågor inom det finansiella området
- företräda kommunen gentemot banker och andra finansiella företag
- löpande följa de finansiella marknaderna
- initiera och utarbeta förslag till uppdatering av finanspolicyn
- verka för en samordning av kommunens finansiella aktiviteter
- samordna koncernkontot

2.5 De kommunala bolagen

Respektive styrelse har ett självständigt ansvar för bolagets finansiella verksamhet och risker.

De kommunala bolagen ansvarar för att:

- fastställa finansiella riktlinjer
- tillhandahålla information till kommunstyrelsen för att uppnå en effektiv finansiell samordning inom kommunkoncernen

3 Etik och hållbarhet

Kommunen ska agera som en ansvarsfull aktör på finansmarknaden. En god långsiktig avkastning möjliggörs genom förvaltare och företag som verkar för att uppfylla FN:s globala mål Agenda 2030 för en ekonomisk, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. I den mån det är möjligt ska kommunen prioritera investeringar som främjar god etik och miljöhänsyn. Kommunen ska sträva efter att klassificera investeringar och lån så att de uppfyller kraven för grön och social upplåning.

Placering av Katrineholms kommuns kapital ska endast ske i företag som efterlever internationella konventioner och överenskommelser i FN, ILO (International labour organization) och OECD eller författningar inom de länder där de är verksamma avseende mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korruption. Kommunen ska vid urvalskriterierna vid placeringar samt genom sitt agerande som ägare visa miljö- och klimathänsyn då långsiktig tillväxt kan anses vara nära förknippad med god miljö och ekologisk uthållighet. Kommunen ska visa miljöhänsyn främst genom användandet av positiva urvalskriterier. Detta innebär att prioritera investeringar i bolag som bedöms aktivt arbeta med att minska sin negativa påverkan på miljön. De etiska aspekterna iaktas genom att placeringar normalt görs i välkända och välrenommerade företag.

Kriterierna för ansvarsfulla investeringar tillämpas oavsett om kapitalförvaltningen sker i egen regi eller via externa förvaltare.

Vid indirekta placeringar i fonder gäller att ovanstående instruktioner så långt det är möjligt tillämpas i så stor del av de underliggande placeringarna som möjligt.

4 Borgen

Borgensåtagande till extern part utanför kommunkoncernen ska hanteras mycket restriktivt. Beslut om borgen fattas av kommunfullmäktige. All borgen ska ske på ett sådant sätt att kommunens finansiella risker begränsas. Borgen ska dokumenteras i avtal mellan parterna och vara begränsad i fråga om belopp och tid. Borgen för verksamheter som bedrivs i konkurrens omfattas av EU:s statsstödsregler. För att åstadkomma konkurrensneutrala villkor ska bolagen erlagga ett marginalpåslag vid upplåning från kommunen eller en borgensavgift då kommunen går i borgen. Kommunens marginalpåslag och borgensavgifter ska vara transparenta och baseras på marknadsmässiga villkor med hänsyn tagen till respektive bolags egna finansieringsmöjligheter vid respektive upplåningstillfälle.

Borgen och garantier som tecknas av kommunen för föreningar och andra externa parter ska beslutas av kommunfullmäktige. Godkännande ska endast ske i undantagsfall och enbart när all annan möjlighet till finansiering har beaktats. Investeringsobjekten, vars lån kommunen lämnat borgen för, ska under hela borgensåtagandet vara försäkrade.

För att en borgensteckning ska tillstyrkas ska:

- ändamålet stödja kommunens mål för verksamheten
- verksamheten ha en långsiktig plan och inriktning som ger kommunen och dess medborgare ett tydligt mervärde, på både kort och lång sikt
- verksamheten vila på realistiska ekonomiska grunder.

Kommunens regressrätt ska användas. Avskrivning av regresser ska övervägas då gäldenär gått i konkurs eller av annan anledning inte anses kunna kompensera kommunen.

4.1 Utlåning

Utlåning får i undantagsfall ske och endast till de av kommunen, helägda bolag. Utlåning får inte ske till privata företag eller till privatpersoner.

Beslut om utlåning fattas av kommunfullmäktige.

Kommunens prissättning av lån ska motsvara marknadsmässiga villkor i syfte att möta lagkrav på konkurrensneutralitet. Prissättningen ska vara transparent och fastställas av kommunfullmäktige.

5 Upplåning

5.1 Allmänt

Upplåning får endast genomföras för att täcka finansierings- och refinansieringsbehov i kommunens verksamheter. Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst är inte tillåtet. Detta får dock inte förhindra att upplåning sker vid en tidpunkt som bedöms vara lämplig med hänsyn till förväntad förändring av räntorna på finansmarknaden.

Den övergripande målsättningen för skuldförvaltning är att:

- säkerställa betalningsförmåga på kort och lång sikt
- bygga en struktur som gör att skuldportföljen möter finansieringsbehovet och reducerar exponeringen mot finansiella risker, utan att ge upphov till alltför stora kostnader i förhållande till de egna förutsättningarna

All upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad inom ramen för finanspolicyn. Anbud från minst två ska infordras vid upptagande av lån och användning av swappar.

5.2 Tillåtna instrument

Lån får upptas genom:

- Kommunens helägda bolag
- Kommuninvest i Sverige AB (publ)
- Svenska banker eller finansinstitut (eller liknande) som står under Finansinspektionens tillsyn
- Svenska staten

För att ha möjlighet att förändra räntebindningstiderna, inom angivna gränser, kan följande instrument användas:

- Ränteswap, avtal om byte av räntebindningstid – från rörlig ränta till bunden ränta eller tvärtom
- Ränteoption, avtal om räntenivå idag för en framtida datumbestämd affär (valfritt för låntagaren att genomföra affären – det finns dock en möjlighet)
- Räntetermin, se ränteoption (här måste dock affären genomföras – inte bara en möjlighet)

Externa swapar får endast ske med motparter som har lägst rating A enligt Standard & Poor's

5.3 Risker vid upplåning

5.3.1 Ränterisk

Med ränterisk avses hur avkastningen på en räntebärande tillgång påverkas av en förändring av räntenivån. Denna risk beror främst på räntebindningstiden.

För att minska ränterisken bör lånens förfallotider spridas över tiden. Hänsyn vid analysen av ränterisken måste tas till det allmänna ränteläget och till lånestockens storlek.

Den genomsnittliga räntebindningstiden bör variera mellan 1 och 7 år.

5.3.2 Finansieringsrisk

Finansieringsrisken är risken för att det är svårt eller kostsamt att få tillgång till finansiering vid ett givet tillfälle. I de fall det handlar om att ersätta ett lån som förfaller kan risken benämnas som refinansieringsrisk.

Finansieringsrisken ska begränsas genom att:

- det finns erforderliga kreditlöften
- låneportföljen har god spridning avseende förfallostrukturen
- beroendet av en finansieringskälla inte är för stor, undantag för lån i Kommuninvest i Sverige AB (publ)

5.3.3 Valutarisk

Risken för ökade lånekostnader till följd av valutakursförändringar.

Kommunen ska finansiera sig uteslutande i svenska kronor.

5.3.4 Motpartsrisk

Risken att en motpart inte kan fullfölja sina åtaganden på utsatt tid eller med hela det belopp som fordran avser. Motpartsrisk inom ramen för skuldförvaltningen uppstår då kommunen ingår derivatskontrakt.

Derivat

Med derivat avses ett finansiellt instrument för att hantera ränterisker. Derivat får inte användas i spekulativt syfte. All användning av derivatinstrument förutsätter att det finns en god förståelse för instrumentets funktion, prissättning och tillhörande risker samt att det skapats administrativa rutiner som kan hantera sådana affärer. Räntederivat får endast användas för att hantera underliggande lån med syfte att förändra räntebindningen, snitträntan och/eller säkerställa en maximal räntenivå. Riskbedömning och konsekvensanalys av en derivattransaktion ska alltid dokumenteras före affärsavslut. Säkringstransaktioner vars enda syfte är att skapa räntevinster får inte förekomma.

5.4 Leasing

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal som innebär att leasingtagaren, trots att denne inte har den legala äganderätten till leasingobjektet i allt väsentligt åtnjuter de ekonomiska förmåner och bär de risker som är hänförliga till objektet. Finansiell leasing ska endast betraktas som en finansieringsform. Finansiell leasing jämförs med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i denna policy.

Restriktivitet ska gälla för tecknande av leasingavtal. Finansiell leasing bör endast användas om totalkostnaden understiger kostnaden för lånefinansiering.

6 Kapitalförvaltning

Likviditetsplaneringen ska ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort och lång sikt, samt vara underlag för beslut om kapitalförvaltning. Målet med kapitalförvaltningen är att kommunen alltid ska ha tillfredsställande betalningsberedskap. I detta avsnitt beskrivs kommunens regler för kapitalförvaltning generellt samt på kort och lång sikt.

6.1 Generella regler för kapitalförvaltning

6.1.1 Motparter

Köp och försäljningar av värdepapper och valutor ska göras via etablerade finansiella institutioner. Godkända motparter är:

- svensk bank, värdepappersinstitut eller annat finansiellt institut som har Finansinspektionens tillstånd att bedriva handel med finansiella instrument eller valutor

6.1.2 Förvaring av värdepapper

Kommunens tillgångar ska förvaras hos:

- svensk bank eller institut som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring

6.1.3 Förvaltare

Förvaltare kan vara intern (finansfunktionen) och/eller extern. Med extern förvaltare avses juridisk person som enligt kommunens direktiv förvaltar kommunens kapital. Förvaltaren ska ha Finansinspektionens tillstånd att förvalta annans finansiella instrument eller motsvarande tillstånd från utländsk tillsynsmyndighet eller annat behörigt organ. Uppdraget att förvalta kommunens eller stiftelsernas kapital ska grundas på skriftligt avtal som innehåller för uppdraget tillämpliga delar av finanspolicyn.

6.1.4 Risker i kapitalförvaltningen

Risken hanteras framför allt på övergripande nivå genom val av strategi och fördelning mellan olika tillgångsslag, det vill säga andelen tillgångar exponerade mot räntemarknaden och aktiemarknaden.

Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen
- aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

Ränterisk

Risken mäts genom ränteduration och visar hur känsligt obligationens pris är för förändringar i marknadsräntan. Durationen mäts i antal år och som återstående löptid. Ju längre återstående löptid räntebärande värdepapper har desto känsligare är de för ränteförändringar.

Kreditrisk

Kreditrisk berör räntepaceringar och definieras som risken för värdeförlust på grund av att en motpart inte fullgör sina finansiella förpliktelser. Kreditrisk definieras som risken för att en fordran inte betalas på utsatt tid och/eller med det belopp som fordran utgör. För att hantera kreditrisken på ett effektivt sätt ska räntepaceringar göras genom placering i fonder. Dessa ska bestå av räntebärande papper med god kreditvärdighet och riskspridning. Med god kreditvärdighet menas att räntefonder i huvudsak ska ha en genomsnittlig rating om lägst BBB-/Baa3 (från S&P Global Ratings/Moodys).

6.2 Kortfristig likviditetsförvaltning

6.2.1 Bakgrund

Kommunen ska säkerställa en god betalningsberedskap genom att en checkkredit på minst 150 miljoner kronor ska finnas. Inom ramen för checkkrediten ska flödet styras så att svängningar i likviditeten minimeras.

Tillgänglig likviditet kan bestå av:

- bankkonton
- noterade räntebärande tillgångar som kan omsättas inom tre dagar
- skriftliga bekräftade, ej använda kreditlöften och checkkredit.

För att möjliggöra en effektiv likviditetshantering ska en samordning av likviditeten ske mellan de parter i koncernen som ingår i koncernkontostrukturen (kommunen och Katrineholms Fastighets AB med dotterbolag). Likviditetsplaner ska upprättas. Likviditetsplaneringen ska:

- ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort och lång sikt
- utgöra underlag för beslut om upplåning och placering av likvida medel

För att kommunen ska kunna sköta sina åtaganden på ett optimalt sätt behövs rättvisande likviditetsprognoser och likviditetsbudgetar från verksamheterna i kommunen och Katrineholms Fastighets AB med dotterbolag. Katrineholms Fastighets AB med dotterbolag ska rapportera likviditetsprognoser och likviditetsbudgetar i enlighet med instruktioner som utgår från ekonomi- och upphandlingsavdelningen.

6.2.2 Mål

Det primära målet för den kortfristiga likviditetsförvaltningen är att säkerställa kommunens och Katrineholms Fastighets AB med dotterbolag betalningsförmåga på kort sikt.

6.2.3 Strategi och riskhantering

Risken i den kortfristiga likviditetsförvaltningen ska vara mycket låg givet den korta placeringshorisonten. Det säkerställs genom att:

- placeringar endast får göras i räntebärande värdepapper
- placeringar ska ha en god kreditvärdighet
- genomsnittlig räntebindningstid (duration) i likviditetsförvaltningen får maximalt vara 1 år

6.2.4 Tillåtna tillgångsslag

Kortfristig likviditet placeras på det för kommunen mest fördelaktiga sättet med beaktande av kommunens likviditetsplan. Hur likviditeten ska placeras avgörs av placeringshorisonten:

- likvida medel som bedöms behövas inom två veckor placeras på kommunens koncernkonto
- likvida medel som bedöms behövas inom 3 månader får placeras på kommunens koncernkonto eller i räntebärande värdepapper

likvida medel som har en längre placeringshorisont än 3 månader bör placeras i räntebärande värdepapper

6.3 Långsiktig kapitalförvaltning

6.3.1 Bakgrund

Kommunen har möjlighet att avsätta medel för framtida finansiella åtaganden. Avsatta medel har en långsiktig karaktär och ska i förvaltningen beakta kommunens behov av medel för kommande åtaganden.

6.3.2 Mål

Syftet med den långfristiga likviditetsförvaltningen är att skapa en meravkastning jämfört med den kortfristiga likviditetsförvaltningen. En rimlig målsättning är att kapitalförvaltningen ska ge en långsiktig avkastning på minst Stibor 90+3 procent.

6.3.3 Strategi och riskhantering

Maximal placering i aktiefonder får vara 60 procent. Det ska vara en spridning av tillgångsslag på olika marknader. Genom att blanda tillgångsslag minskas exponeringen mot aktiemarknaden och därmed påverkan av plötsliga börsfall.

6.3.4 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper
- Svenska och utländska aktiefonder
- Likvida medel i svensk valuta

6.3.5 Limiter för tillgångsslag

Fördelningen av de olika tillgångsslagen får vara enligt följande:

Tillgångsslag	Max (procent)
Räntefonder	100
Aktiefonder	60
- varav svenska	50
- varav utländska	
Likvida medel	10

7 Placering av medel tillhörande stiftelser som förvaltas av kommunen

Placering av medel förekommer i förvaltade stiftelser som tillkommit efter donationer. Sådana placeringsformer ska väljas så att bästa möjliga förräntning uppnås utan att kraven på lågt risktagande åsidosätts. Kommunens regler för placeringar ska gälla även för förvaltade stiftelser i den mån de överensstämmer med testamentets intentioner. Placeringar i aktier och fonder kan vara aktuella för stiftelser såvida föreskrifterna till stiftelserna tillåter detta. Testamentet är det som ligger till grund för hur kommunen får placera tillgångarna.

8 Rapportering

För att förse beslutsfattare på olika nivåer med information om den finansiella situationen måste det finnas väl fungerande rapporteringssystem.

Kommunstyrelsen ska vid delårs- och årsbokslut lämna en rapport till kommunfullmäktige avseende kommunens finansverksamhet. Redogörelsen skall innehålla följande uppgifter:

- aktuell likviditetssituation
- totala placeringar
- låneskuld och outnyttjad limit
- placeringarnas utveckling
- nyckeltal avseende risk/avkastning

9 Övergångsregler

Samtliga tidigare antagna föreskrifter om medelsförvaltningen eller annat område som behandlas i denna policy upphävs. Kommunfullmäktiges tidigare utfästelser rörande borgensåtaganden, upplåning, utlåning eller motsvarande som genom avtal gäller i förhållande till annan part, förändras ej så länge det tidigare åtagandet kvarstår. Om placeringsportföljen behöver förändras till följd av denna policy gäller att förändringen ska genomföras så snart det kan ske.